

ÜLE saja aasta vanuse maja palgikordade vahetus. Vahetult vundamendil asuv palgikord kõduneb niiskuse toimele, kuna puudub hüdroisolatsioon ja sokli kõrgus väheneb tänavapinna tõstmise tõttu.

ti, samuti korstnajala olukorda, pragusid, seda, kas pigi on välja voolanud jms.

Kodu aastaringseks elamiseks. Soojustamisel on lihtsaimaks ja enamasti ka piisavaks lahenduseks välisvoodri eemaldamine, palgivahede tihendamine tõrvatakuga, tuuletõkke paigaldamine ja endise laudvoodri taas omale kohale naelutamine. Kui soovitakse vana palkmaja soojustada, tuleks lisasoojustus paigaldada välisseinte siseküljele. Väljastpoolt soojustuse lisamise muudab maja “paksuks” ja maja algupärase ilme moonutada ei tohi.

Kui majas on säilinud vana ahi, siis seda ei peaks maha lõhkuma ja uut ehitama, vaid püüdma taastada. Eestis on teatud tingimustel vanade ahjude taastamiseks ka toetust antud, täpsemalt võib selle kohta uurida Säästva Renoveerimise Infokeskusest.

Majas puuduva kanalisatsiooni korral peab eelarves arvestama sellega, et mälestise ja muinsuskaitseala puhul nõutakse enne torude panekut arheoloogilisi kaevamisi.

Väikesed variatsioonid võimalikud. Vanade viilkatusega majade katusealust enamasti elamiseks ei kasutatud. Pööningulagi soojustati paksu liiva-saepuru seguga. Kuna selline kiht võib kaaluda tonne oleks soovitav see eemalda

da ja asendada mõne tänapäevase, aga oluliselt kergema soojustusmaterjaliga. Puumajja sobib selleks otstarbeks hästi tselluvill. Külma katusealune peab olema tuulutatav, sellega välditakse kondensaadi tekkimist konstruktsioonidele.

Kui hoone vajab uut katust, siis muinsuskaitse eritingimused määratlevad tavaliselt katusematerjali vastavalt sellele, milline on olnud originaalne katus. Linnades on olnud kivi-, laastu- ja plekk-katuseid. Naturaalseid imiteerivad materjalid ei ole aktsepteeritavad.

“Samas ei saa rahakotti lõhki ajada,” nendib Padu. “Vana maja korrastamise põhitõde on, et mida originaalsemana suudame seda säilitada, mida rohkem algseid detaile, seda väärtuslikum on hoone.” Mõned mõõndused võiksid siiski võimalikud olla. Näiteks nimetab ta, et sisekujunduses on viimase aja mood jätta seinapalgid avatuks, ehkki linnamajades enamasti nii ei tehtud. Seal olid palkseinad seestpoolt kaetud pingupapiga, mille peale oli kleebitud pabertapeet.

“Vana maja taastamine ei ole odav,” ütleb Padu, “ent sellega teeme kummarduse eelnevatele põlvedele ning saame endale kodu, millesarnast ei ole kellelgi teisel ning kus valitseb mõnus õhustik.”

”**Mida originaalsemana suudame vana maja säilitada, seda väärtuslikum on hoone.**

Haapsalu linnaarengu ja muinsuskaitse peaspetsialist Tõnis Padu